

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

La-yesharim tehilah

Lutsaṭo, Mosheh Ḥayim
סייח בקעי ןב סייח השמ, וטאצול

Poh ק.ק. Berlin, 540 [1779/1780]

םע יליכשמ םכילא

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11894](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11894)

אליכם משכילי עם ?

אליכם בחורי חמד / המשתוקקים לדעת משל ומליצה /
הרודפים לדבר נחות ! ותבקשו ולא תמנאו / כי גמר
ממשל משלים / פסו דוברי נחות מבינינו / מעת נפתח חזון וכביא /
וכל איש ואיש אף החכם אשר לו חן לטעום דבש המליצות אשר בכ"ד
ספרי הקודש / ילאה לכתוב על ספר בלשון נח וכקי את אשר הולידו
עשתוכותיו / והחכמה נשארה טמונה בלבו / עד אשר עמו תמות חכמה /
ואם עמדו חיות מחברים קדמונים וחברו ספרים בחכמת המשל והמליצה
ובשירים יקרים / כמו ספרי האחרוני והבדרשי והפניני והנקדן וכן שהולא
ובן חסדאי / הנה מעטים המה הספרים ההם / גם קנתם לא דרכו
בנתיבות מליצות ספרי הקודש / אשר עטניהם ומוסרם / הוא הודם הוא
הדרם / וההצלחה האמתית תכליתם / והאשר הנחמי פרי כוונתם / ועם
קוצר מאמריהם / מאד עמקו מחשבותיהם / לא כן שירי התמכמוני
וספר המחברות / כי רוב עניניהם בנוים על מעשים דלי התכלית ורזי
הכוונה / ועל הספורים אשר יספרו מזרות בלבנה :

אולם בדור שלפנינו עמד איש חכם מעורסם / ה"ה מזהר"ר משיח
חיים לונאטו ז"ל / וחבר ספר כפלא להלל מאד / קראו
לישירים תהלה / אין ערוך אליו בכל ספרי המליצה / מעת חשכו
הרואות בארובותיה / בו הרים קרן לשון הקודש / בו הצמיח שמש
תהלת שפת עברי לישרי לבב / ואל המדות הטובות והרעות שם פניו /
כמו האמת והשקר / היושר והעול / החכמה והסכלות / הסבלנות
(שהיא פרי הענוה) והגאווה / ודומיהם / ויעשם כתבנית בני אדם /
ויפח באפס נשמת חיים / וישם דבר בפיהם לאמר / כואו נא ועמדו על
רגליכם / להתוכח איש את רעהו / להראות בעמים והשרים למי יאתה
התהלה / ולמי ראוי השבח והתפארת / ולמי יתר שאת ויתר עז
בכשרון המעשה :

והחכם הנזכר נתן בחכמתו את ראשית ההצלחה המדומה אל השקר
העול החמס והתרמית / ואל הגאווה והגאון ופי תהפוכות /
עד כי גברו מאד על הארץ / וכמעט קט מעדו רגלי היושר / ותושלך
אמת ארצה / והתהלה ככבשה לשפחה לפני אחד מעבדיה הפמותים /
וילדיה כולס זרע אמת המוקולאים בפו נחשבו לכבלי חרש ויומן לשבי עוזם
ביד זר ומייתם למותים / ותרא תהלה בצרת עולליה / והנה זר ואור
סעך בעריפיה / והשרים והזקנים נבהלו / צורים אחוזם בראותם כי
עבדים משלו / ונכבדי ארץ המה ברעו ונפלו / עד אשר רחם ה' את
הארץ

הארץ / והיפה הרוחה / להרים קרן היושר / להשיב האמת על מכוני /
ולהצמיח לשון תרמית / ועד ארגיעה לשון שקר / וכרוזא קרי במיל
להשניה זמנין / כי תנתן התהלה אל היושר אהובה מימי נעוריה /
ואהבת נעורים כל תשכח עוד לגנח :

עוד השקיף החכם הנזכר בספר זה אל תולדת היוצרים /
וידבר על העצים ועשבות הרים / וישם שם מקום גם לאלה
המחקרים / והכל כלשון נח שהשתמשו בו כותבי המקרא / וכל הקורא
ספרו יתפלא על המחשבות העמוקות של החכם הזה / וישתווש על רוב
חכמתו / ויתמה על לחות לשונו / כי הדבר קשה עד מאד להביע אומר
במחקרים כאלה בשפת עברי / כי לא נמצאו בספרי הקודש שרשים ומלים
לאלה העיונים כי אם מעטים / זעיר שם וזעיר שם :

והתועלת היוצאת מספר זה / כי בחורי חמד יתנו לבם אל לשון
הקודש / ללמוד אותו היטיב / עדי ימיהו לדבר נחות /
וכל יאמרו אמרנו נגורנו / בשכבר הכל נשכח / כי אין עוד כביא / ולא
אתנו יודע עד מה מדרכי הלשון ההוא / ולמה ניגע לריק / נבקש ללא
הועיל ? כי אף אם נחפשה דרכיו ונחקורה לא נמצאם / אכן עתה
צקראם בספר זה המזכיר בימינו / ידעו כי לא אלמן ישראל מהלשון
ההוא / אך עודנו נמצא לכל מנקהשו / ונדרש לכל דורשו / מלכד
התועלת הגדולה מן הראשונה / כי אמריו הטהורים ימשכו לבם כל איש /
להפוך מחשבותיו מן הרע אל הטוב / עד אשר ימשול ביצרו להגביר
המדות המעולות על הפחותות / והנאות על המגונות / ולהשיג התכלית
הנרצה לפני ה' / ומי לעולם :

והספר הנזכר הדפיסו המחבר בעצמו באמשטרדם בשנת תק"ג /
ולא הדפיס ממנו רק חמשים ספרים / ולא הוכחו כי אם אל
אוזרות הגבירים הספרדים שבאמשטרדם יצ"ו / ולכן כל מנקהשו לא
ישיגו / אם לא יתן הון רב באהבתו :

ולכן הדפסתיו מחדש / בדפוס נאה על נייר טוב ובאותיות משוכחות /
לתועלת בחורי חמד / להלביב לבותיהם אל הלשון המקודש /
ולשקוד על דלתותיו יום יום / ועתה אחי ורעי תנו לבבכם אל הספר
הזה / וקראו בו בעתות הפנאי / ותתענגו על יופי מליכותיו ועל נחות
לשונו / ולמדו את בניכם להרגיל עצמם בלשון הזה / אולי ימכנו ה'
וירצנו / להשיב כימי קדם שבותנו / ולרפא לשוננו / ולשון עלגים
תמהר לדבר נחות במהרה בימינו / נאם עבדכם / המפץ בטובתכם /
ושמח בשלותכם / ושש בשלומכם :

שלמה במוהר"ר יואל ז"ל מדובנא רבתי יע"א :